

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Škola:	Střední škola obchodní, České Budějovice, Husova 9
Projekt MŠMT ČR:	EU PENÍZE ŠKOLÁM
Číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0536
Název projektu školy:	Výuka s ICT na SŠ obchodní České Budějovice
Šablona III/2:	Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Číslo šablony:	VY_32_INOVACE_ZSV_054
Předmět:	Základy společenských věd
Tematický okruh:	Člověk jako občan
Autor, spoluautor:	Mgr. Markéta Macháčková
Název DUMu:	Ústavní vývoj v českých zemích
Pořadové číslo DUMu:	14
Stručná anotace:	Výukový materiál přináší přehled české ústavnosti od prvních právních dokumentů až po novodobé ústavy. Součástí materiálu je také závěrečný test, který shrnuje získané poznatky.
Ročník:	3.
Obor vzdělání:	63 – 41 – M/01 Ekonomika a podnikání
Metodický pokyn:	Žáci použijí snímky závěrečného testu, které slouží k upevnění a zapamatování faktických informací. Jejich cílem je správně vyřešit testové úlohy.
Výsledky vzdělávání:	Žák charakterizuje jednotlivá historická období a dovede k nim zařadit konkrétní ústavy.
Vytvořeno dne:	21. 3. 2013
Pokud není uvedeno jinak, uvedený materiál je z vlastních zdrojů autora.	

Ústavní vývoj v českých zemích

Ústava

= základní zákon státu

- upravuje dělbu a organizaci státní moci, definuje formu státu

⇒ mohou být 2 typy ústav:

1. *psané* – má speciální uzákonění, tuto formu má většina států
2. *nepsané* – vyvinuly se na základě zvyku

Nejstarší dokumenty

1500 – vyšlo *Vladislavské zřízení zemské* = typ ústavy, která byla vydána po husitských válkách

1627 – vyšlo *Obnovené zřízení zemské*, tento dokument upevňoval panovníkovu absolutistickou vládu

- vydali ho Habsburkové po neúspěšném stavovském povstání
- od roku 1628 platilo i pro Moravu

Ústavy habsburské monarchie

duben 1848 – panovník přislíbil vydání ústavy, ta byla vydána, ale nikdy nevešla v platnost

= ***dubnová (Pillersdorfova) ústava***

březen 1849 – vyšla ***březnová (Stadionova) ústava***, byla to oktrojovaná ústava (lidem vnucená), platila do roku 1851

únor 1861 – vyšla ***únorová (Schmerlingova) ústava***

prosinec 1867 – vyšla *prosincová ústava* (vyšla po rakousko-uherském vyrovnání)

- navazovala na prosincovou ústavu
- roku 1907 bylo zavedeno všeobecné hlasovací právo (aktivní od 24 let, pasivní od 30 let)

Ústava první republiky

28. 10. 1918 vzniklo samostatné Československo

13. 11. 1918 byla schválena *prozatímní ústava*

- na základě této ústavy se nový stát stal republikou, v jejímž čele byl prezident

29. 2. 1920 vyšla *Ústavní listina ČSR*

- vycházela z ústavy USA a Francie
- zavedla dvoukomorový parlament, v čele státu byl prezident (volený na 7 let)

Ústavní vývoj v době okupace

září 1938 byla podepsána Mnichovská dohoda, která znamenala konec platnosti ústavy z roku 1920

16. 3. 1939 byl vyhlášen Protektorát Čechy-Morava

= období nesvobody

Ústavní vývoj v letech 1945 - 1989

9. 5. 1948 byla vydána *Ústava 9. května*

- zavedla jednokomorový parlament, zrušila ústavní soud

1960 vyšla *Ústava československé socialistické republiky*

- změnila název státu na ČSSR
- zavedla vedoucí úlohu KSČ ve společnosti

Ústavní vývoj po roce 1989

17. 11. 1989 – došlo k tzv. sametové revoluci, která znamenala konec komunistického režimu

- ihned byla zrušena vedoucí úloha KSČ
- postupně docházelo k obnově demokracie

1992 probíhala jednání o rozdělení Československa

16. 12. 1992 byl vypracován návrh ústavy pro budoucí ČR, ústava vešla v platnost **1. 1. 1993**

Závěrečný test

1. Rozhodněte o pravdivosti tvrzení

- a) ČR má nepsanou ústavu.
- b) Obnovené zřízení zemské vyšlo roku 1500.
- c) První ústava ČSR vycházela z ústavy USA a Francie.
- d) Ústavní listina ČSR zavedla jednokomorový parlament.

2. Kdo byl prvním prezidentem ČSR, na jak dlouho byl v době první republiky volen

3. Co byla sametová revoluce, kdy k ní došlo

4. Kdy byl vyhlášen protektorát Čechy-Morava, co znamenal

Řešení závěrečného testu

1. a) NE; b) NE; c) ANO; d) NE
2. Tomáš Garrigue Masaryk, 7 let
3. sametová revoluce znamenala, že se obešla bez bojů, ukončila vládu komunistické strany roku 1989
4. Protektorát Čechy-Morava byl vyhlášen 16. 3. 1939, Československo ztratilo pohraniční území, které připadlo Německu

Použitá literatura

DVOŘÁK, Jan. Odmaturuj! ze společenských věd. Aktualiz. vyd. 1. Brno: Didaktis, c2008, 256 s. ISBN 978-80-7358-122-0

ZUBÍKOVÁ, Zdeňka a Renáta DRÁBOVÁ. Společenské vědy v kostce: pro střední školy. 1. vyd. Havlíčkův Brod: Fragment, 2007, 188 s. V kostce (Fragment). ISBN 978-80-253-0190-6